

которые можно использовать в формировании когнитивной, аксиологической и процедурной составляющих гражданской компетентности. Для формирования когнитивной составляющей выделяются знания про средневековое общество, государство, политику, права и свободы жителей. Для формирования аксиологической составляющей анализируются ценность прав и свобод людей, ценность Бога, свободы и независимости народов, позитивное отношение к государству как условию достижений народов, позитивное отношение к уникальности Средневековья. Из предложенных программой умений используются те, что обеспечивают способность ориентироваться в общественно-политической жизни, идентифицировать разные аспекты гражданской жизни по произведениям культуры, искусства и другими источниками Средневековья.

Ключевые слова: программа курса истории средних веков; гражданская компетентность; когнитивная, аксиологическая, деятельная составляющие компетентности.

УДК 371.672.2

РОЛЬ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ У СТРУКТУРІ ПІДРУЧНИКІВ, АДРЕСОВАНИХ МОЛОДШИМ ШКОЛЯРАМ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХХ СТОЛІТТЯ)

І. В. Погонець,

*асистент кафедри методики викладання мистецьких дисциплін,
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка,
e-mail: pogoness@mail.ru*

У статті розглянуто наукові підходи дослідників другої половини ХХ ст. до проблеми ролі ілюстративного матеріалу у структурі шкільних підручників для початкової ланки освіти. Узагальнено основні функції наочних зображень у навчальній книзі, визначені вітчизняними та зарубіжними вченими; акцентовано увагу на особливостях сприйняття зображення у підручнику дітьми різного віку; розкрито можливості ілюстративного матеріалу як особливого засобу розуміння та засвоєння молодшими школярами навчального матеріалу підручника.

Ключові слова: шкільний підручник; ілюстративний матеріал; початкова школа; роль наочних зображень у структурі навчальної книги.

Постановка проблеми. У сучасних умовах реформування початкової освіти необхідною складовою ефективності навчання є шкільний підручник, який повинен бути наповнений елементами, що сприятимуть організації сприймання та засвоєння учнями навчального матеріалу. Інтерес науковців до позатекстових компонентів з кожним роком зростає, оскільки вони не лише сприяють навчальній діяльності школярів, але й виступають ефективним засобом мотивації навчання.

Важливе місце у структурі позатекстових компонентів підручника належить ілюстративному матеріалу, який розуміють як комплекс зображень та елементів, що безпосередньо пов'язані з теоретичним матеріалом і включені у навчальне видання для реалізації змісту освіти [1, с. 7]. Особливо це стосується підручників для початкових класів, так як діти вчать читати і не здатні сприймати багато текстового матеріалу. Тому обґрунтування ролі

ілюстративного матеріалу у структурі навчальної книги для дітей молодшого шкільного віку на основі узагальнення наявного наукового доробку вчених сприятиме розробці та ефективному використанню зазначеного позатекстового компонента відповідно до вимог часу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі існує чимало праць, присвячених проблемі значення ілюстративного матеріалу у структурі шкільного підручника. Так, перші висловлювання про роль наочних зображень у процесі навчання відображено у працях Я. Коменського, Т. Лубенця, К. Ушинського, С. Русової, В. Сухомлинського та їхніх послідовників. Наукового обґрунтування зазначена проблема набула в період найбільшого розвитку загальної теорії підручника (друга половина ХХ ст.) у дослідженнях К. Загорулько, Л. Занкова, Д. Зуєва, І. Лернер, А. Попкова, Г. Продановича, В. Ривчина, В. Цейтлін та інших. У працях Б. Бутника-Сіверського, Г. Гранік, Б. Карлаваріса розглянуто особливості сприйняття наочних зображень школярами різного віку. Серед науковців, що виявили психологічні особливості засвоєння дітьми ілюстрованого матеріалу підручника А. Біне, О. Кульчицька, В. Штерн. У докторській дисертації Я. Кодлюк, присвяченій теорії і практиці підручникотворення у галузі початкової освіти України (1960–2000 рр.) (2005), обґрунтовано дидактичні основи використання ілюстративного матеріалу в підручниках, адресованих молодшим школярам.

Окремі аспекти ролі ілюстративного матеріалу у структурі підручників для молодших школярів відображено у дослідженнях сучасних учених (А. Гірняк, П. Мороз, В. Кришмарел, Н. Проць, Н. Хребтова та ін.), проте ученими розглядаються лише деякі аспекти зазначеної проблеми в контексті їхніх наукових пошуків.

Зауважимо, що на розв'язання проблем шкільних підручників суттєво впливають загальні цілі навчання та уявлення про підручник як проект діяльності в системі засобів навчання в певний історичний період, тому зі зміною функцій самого шкільного підручника змінюються завдання його структурних елементів, а відтак виникає необхідність в уточненні їх ролі у сучасній навчальній книзі.

Формулювання цілей статті. Мета статті – обґрунтувати роль ілюстративного матеріалу у підручниках для молодших школярів на основі аналізу та узагальнення наявних наукових підходів учених.

Виклад основного матеріалу дослідження. Реформування системи освіти, розвиток підручникотворення, інновацій у видавничій справі, виникнення нових підходів до дизайну книги і використання комп'ютерних технологій у процесі її конструювання, а також вплив багатьох інших факторів на еволюцію шкільного підручника в Україні та світі вимагають творчого переосмислення та теоретичного обґрунтування значення, завдань і можливостей ілюстративного матеріалу у структурі сучасної навчальної книги.

У підручнику як системі взаємопов'язаних елементів, які перебувають у функціональній єдності та гармонійності, неабияка роль належить ілюстративному матеріалу, домінуюча функція якого полягає в тому, що ілюстрація виступає наочною опорою мислення, покликаною посилювати

пізнавальний, естетичний, емоційний та інші аспекти навчального матеріалу підручника (Я. Кодлюк) [5, с. 183].

Ілюстративний матеріал тісно взаємопов'язаний з іншими структурними компонентами підручника та реалізує його дидактичні функції специфічними, притаманними лише йому засобами кольорового і чорно-білого зображення: він покликаний посилювати пізнавальну, ідейну, естетичну й емоційну дію навчального матеріалу та забезпечити цим його успішне засвоєння. До ілюстративного матеріалу зараховують наступні елементи: ілюстрації (художньо-образні: сюжетні та предметні; документальні; технічні; фотоілюстрації, у тому числі комбіновані), а також креслення, схеми, діаграми, плани, графіки, карти тощо [4, с. 84].

У контексті нашого дослідження варто звернутися до думок науковців щодо ролі ілюстративного матеріалу у підручниках для початкової школи.

Доцільність запровадження даного позатекстового компонента у структуру підручника обґрунтував ще в XVII ст. родоначальник педагогіки як науки Я. Коменський. Учений вважав, що подані в книжках ілюстрації не лише збуджують і активізують інтерес учнів, а й позитивно впливають на їхнє творче сприймання. Завдяки цьому діти стають більш уважними не лише до сприйнятого зображення, а й до тексту, який читають. Крім того, спостереження над зображеним об'єктом художньої ілюстрації позитивно впливають на розвиток мовлення учнів, стимулюючи їх до самостійних висловлювань. Порівнюючи зображене на ілюстрації з відповідним епізодом тексту художнього твору, учні молодших класів збагачують словниковий запас різноманітною лексикою, різними за структурою словосполученнями і реченнями, удосконалюють власне мовлення [7]. Як слушно зауважував з цього приводу К. Д. Ушинський, «... розвиток, який спостерігається, буде головною метою кожного навчання, оскільки виступає формуванням у свідомості учня конкретного глядацького образу» [13, с. 41]. На думку вченого, завдяки використанню наочності у навчанні в дитини формується вміння спостерігати.

Неабиякого значення ілюстративному матеріалу як наочності на уроках читання надавав Л. Занков. На його думку, поєднання слова вчителя з ілюстрацією сприяє формуванню спостережливості й уважності в учнів за умови забезпечення установки на спостереження. «Установка є тим стимулом, який стимулює учнів використовувати у процесі спостереження знання й навички. Отже, змушує уважніше читати текст твору, щоб краще зрозуміти сутність ілюстрації до нього» [3, с. 54].

Суттєво збагатили наукові підходи до ілюстрування шкільної навчальної літератури послідовники К. Ушинського: Н. Бунаков, В. Водовозов, Т. Лубенець, С. Русова, Д. Тихомиров та ін. У підручниках, створених цими педагогами, ілюстративний матеріал займав важливе місце. Зокрема, С. Русова вважала, що наочні зображення розширюють кругозір, формують естетичні почуття, вчать бачити прекрасне [11]. Проте в цих підручниках було мало зображень, розроблених з навчальною метою.

В. Сухомлинський вважав: «Природа мозку дитини потребує, щоб її розум виховувався біля джерела думки – серед наочних образів, і насамперед – серед

природи, щоб думка переключалася з наочного образу на “обробку” інформації про цей образ. Якщо ж ізолювати дітей від природи, якщо з перших днів навчання дитина сприймає тільки слово, то клітини мозку швидко стомлюються і не справляються з роботою, яку пропонує вчитель» [12, с. 95].

Один із перших теоретиків структури шкільного підручника Є. Перовський (середина 50-х рр. ХХ ст.) сформулював основний принцип ілюстрування навчальної книги: ілюстрація повинна застосовуватися або в найважчому для розуміння місці підручника, або там, де вона має велике освітнє чи виховне значення [9, с. 81].

У цей період з'являються наукові праці, присвячені проблемам шкільного підручника (В. Бейлінсон, В. Безпалько, Н. Добролюбов, Д. Зуєв, В. Ривчін), у яких предметом дослідження стали його структура, види, функції, методи аналізу, оцінювання тощо, а також аспектно були намічені шляхи раціонального використання ілюстративного матеріалу у змісті книги (Н. Менчинська, А. Попков).

Згодом виникла необхідність об'єднати в єдину систему накопичені фрагментарні педагогічні, психологічні, соціологічні, книгознавчі та інші дослідження в галузі підручникотворення. Спробу узагальнення та систематизації передового досвіду і результатів наукових пошуків з питань навчальної літератури було зроблено у праці В. Бейлінсона «Арсенал образования» (1986 р.) [1]. Ілюстративний матеріал розглядається як один із рівноправних компонентів структури підручника; обґрунтовується його роль у навчальній книзі, класифікація, функції. У цьому дослідженні акцентовано увагу на важливості словесного супроводу і підписів до ілюстрацій, а також на особливості формування комплексу ілюстрацій.

Обґрунтування функцій ілюстрацій та вимог до наочних зображень у структурі підручника на цьому етапі розвитку підручникотворення здійснено у фундаментальному дослідженні «Функции художественно графического оформления учебника» за редакцією Г. Донського (1986 р.) [14]. Наведено перелік найважливіших у зазначеному аспекті статей: М. Богічевич «Наглядные графические учебные пособия», С. Васіч «Тесты по определению качества иллюстраций», Б. Карлаваріс «Педагогическая ценность иллюстраций в учебниках», Т. Проданович «Дидактические основы использования иллюстраций в современных учебниках».

Узагальнення матеріалу наведених праць здійснено в унікальному дослідженні Я. Кодлюк «Теорія і практика підручникотворення в початковій освіті» (2006 р.), де обґрунтовано дидактичні основи використання ілюстративного матеріалу в підручниках, адресованих молодшим школярам.

Я. Кодлюк вважає, що ілюстративний матеріал як структурний компонент підручника повинен повноцінно реалізувати провідні функції навчальної книги: інформаційну (ілюстрації виступають носієм знань, допомагають розкриттю основного матеріалу, доповнюють й конкретизують його, покращуючи ефективність засвоєння того, що вивчається), розвивальну (вплив ілюстрацій на учня з метою забезпечення розвитку психічних процесів, формування загальнонавчальних умінь і навичок, розвиток творчих здібностей), виховну

(розвиток емоцій та почуттів учнів, формування системи цінностей), мотиваційну(забезпечення емоційно-позитивного стану за допомогою ілюстрації, формування інтелектуальних почуттів, розвитку пізнавального інтересу до навчального матеріалу) [5, с. 184].

Аналіз наукової літератури, дотичної до проблеми нашого дослідження, свідчить про те, що характер ілюстрацій нерозривно пов'язаний із психологічним розвитком дитини та базується на визначенні *вікового критерію*. Цей важливий аспект було відображено ще на початку ХХ ст. у праці Б. Бутніка-Сіверського «Принципи ілюстрування дитячої книжки». Учений аналізує особливості ілюстрування навчальної літератури відповідно до віку дитини: «... чим старший вік читача, чим вищий його розвиток, тим менше місця для малюнка в книзі; книжка з самим текстом без малюнків для дітей наймолодшого віку, – така ж недоречність, як і архаїчна форма книги для дорослих, багато уснажена ілюстраціями» [2, с. 15]. А згодом Б. Карлаварісом було уточнено загальні норми, що стосуються співвідношення характеристик ілюстрації і певного віку учнів. Учений вважає, що віковій категорії I–III класів початкової школи відповідають стилізовані зображення на основі реалістичних компонентів, насичених кольорів, виразні з чіткими контурами, не перевантажені деталями, із незначним відображенням пластичності об'єктів та простору [14, с. 71].

У молодшому шкільному віці розвиваються основні пізнавальні процеси: увага, пам'ять, мислення, уява, мова і мислення. Тому ілюстративний матеріал повинен сприяти поступовому розвитку у школярів уміння аналізувати, порівнювати, узагальнювати, виділяти головне, бачити нові функції зображуваних об'єктів і явищ, здійснювати цілісний опис зображення та доповнювати його логічним поясненням відтворених у ньому явищ і подій.

Для того, щоб чітко визначити роль ілюстративного матеріалу у підручниках, адресованих молодшим школярам зупинимося на емоційно-художньому аспекті. З огляду на те, що вдаль оформлення підручника складає у дитини першочергове враження, підвищує інтерес до нього, а відповідно, і до його змісту, то у процесі укладання та конструювання навчального видання важливо враховувати роль образотворчих можливостей зображень у ньому: підпорядкування всіх наочних елементів загальному плану оформлення, зумовленому змістом видання; відповідність характеру малюнків рівню і потребам конкретних груп читачів; реалістичність малюнків, їх якісне художнє виконання; інтенсивність та яскравість кольорової гами; стильова єдність та відповідність зображень сучасності.

Таким чином, дієве використання ілюстративного матеріалу у підручнику виходить із особливостей наочно-образного мислення учнів. У початковій школі він сприяє активізації сенсорного досвіду дітей і кращому запам'ятовуванню навчального матеріалу; актуалізує і уточнює їхні початкові уявлення та допомагає більш ефективному засвоєнню знань.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, розгляд наявного наукового доробку вчених другої половини ХХ ст. та окремих праць сучасних науковців, його творче переосмислення відповідно до викликів

сьогодення дає можливість обґрунтувати роль ілюстративного матеріалу в підручниках, адресованих молодшим школярам: збагачення і розширення безпосереднього чуттєвого досвіду учнів; розвиток спостережливості; пізнання конкретних властивостей предметів під час практичної діяльності; створення умов для переходу до абстрактного мислення; опори для самостійного навчання; систематизації навчального матеріалу; розвиток у дитини візуального ряду понять, об'єктів і явищ, а також естетичного смаку.

Аналіз теоретичних підходів учених до визначення функцій цього структурного компонента здійснено з метою їх уточнення у структурі навчальної книги на сучасному етапі її розвитку. Отже, нами виявлено, що для максимальної ефективності використання ілюстративного матеріалу у підручнику для початкової ланки освіти він повинен забезпечувати виконання пізнавальної, інформаційної, розвивальної, виховної, мотиваційної, естетичної, а також функцій доповнення, поглиблення та систематизації навчального матеріалу.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробці комплексного наукового підходу до обґрунтування ролі ілюстративного матеріалу у підручниках нового покоління.

Використані джерела

1. Бейлінсон В. Г. Арсенал образования / В. Г. Бейлінсон. – М. : Книга, 1986. – 288 с.
2. Бутник-Сіверський Б. Дитячий малюнок / Б. Бутник-Сіверський // Записки Історичнофілологічного відділу УАН. – К., 1929. – Кн. 21/22. – С. 185–225.
3. Занков Л. В. Наглядность и активизация учащихся в обучении. – М. : Учпедгиз, 1960. – 312 с.
4. Зуев Д. Д. Школьный учебник / Д. Д. Зуев. – М. : Педагогика. – 1989. – 239 с.
5. Кодлюк Я. П. Теорія і практика підручникотворення в початковій освіті : підруч. для магістрантів та студ. пед. ф-тів / Я. П. Кодлюк. – К. : Інформаційно-аналітична агенція «Наш час», 2006. – 368 с.
6. Коменський Я. А. Вибрані педагогічні твори. Т. I. / Я. А. Коменський. – К. : Рад. школа, 1940. – 248 с.
7. Кравець Н. П. Ілюстративний матеріал читанок і проблема формування читача / Н. П. Кравець // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами. – 2010. – № 7. – С. 260–270.
8. Кульчицька О. І. Розвиток почуттів і емоцій у дітей раннього та дошкільного віку / О. І. Кульчицька // Українська душа. – К. : Фенікс, 1992. – С. 117–128.
9. Перовский Е. И. Методическое построение и язык учебника для средней школы / Е. И. Перовский. – М. : Известия АПН РСФСР, 1955. – Вып. 63. – С. 93.
10. Проць Н. Особливості використання наочності і ТЗН у період навчання грамоти // Початкова школа. – 1987. – № 9. – С. 26–33.
11. Руссова С. Теорія і практика дошкільного виховання / С. Русова. – Львів, 1993. – 125 с.
12. Сухомлинський В. О. Сто порад молодому вчителю / В. О. Сухомлинський. – К. : Радянська школа, 1988р.-304с.
13. Ушинський К. Д. Вибрані педагогічні твори : у 2 т. – К. : Рад. пік., 1983. – Т. 1. – 488 с.
14. Функции художественно-графического оформления учебников: Современ. учеб. кн. : Пер. с серб. – хорв. / под ред. Г. М. Донского. – М. : Просвещение, 1986. – 128 с.

References

1. Beilynson V. H. Arsenal obrazovaniya / V. H. Beilynson. – M. : Knyha, 1986. – 288 s.
2. Butnyk-Siverskyi B. Dytiachyi maliunok / B. Butnyk-Siverskyi // Zapysky

Istorychnofilolohichnoho viddilu UAN. – Kyiv. 1929. – Kn. 21/22. – S. 185–225.

3. Zankov L. V. Nahliadnost y aktyvyzatsiya uchashchykhsia v obuchenyy. – M. : Uchpedhyz, 1960. – 312 s.
4. Zuev D. D. Shkolnyi uchebnyk / D. D. Zuev. – M. : Pedahohyka. – 1989. – 239 s.
5. Kodliuk Ya. P. Teoriia i praktyka pidruchnykotvorennia v pochatkovii osviti : pidruch. dlia mahistrantiv ta stud. ped. f-tiv. – K. : Informatsiino-analitychna ahentsiia «Nash chas», 2006. – 368 s
6. Komenskyi Ya. A. Vybrani pedahohichni tvory. T. I. / Y. A. Komenskyi. – K. : Rad. shkola, 1940. – 248 s.
7. Kravets N. P. Iliustratyvnyi material chytanok i problema formuvannia chytacha / N. P. Kravets // Aktualni problemy navchannia ta vykhovannia liudei z osoblyvymy potrebamy. – 2010. – № 7. – S. 260–270.
8. Kulchytska O. I. Rozvytok pochuttiv i emotsii u ditei rannoho ta doshkilnoho viku / O. I. Kulchytska // Ukrainska dusha. – K. : Feniks, 1992. – S. 117–128.
9. Perovskij E. I. Metodicheskoe postroenie i yazyk uchebnika dlya srednej shkoly / E. I. Perovskij. – M. : Izvestiya APN RSFSR, 1955. – Vyp. 63. – S. 93.
10. Prots N. Osoblyvosti vykorystannia naochnosti i TZN u period navchannia hramoty // Pochatkova shkola. – 1987. – № 9. – S. 26–33.
11. Russova S. Teoriia i praktyka doshkilnoho vykhovannia / S. Rusova. – Lviv, 1993. – 125 s
12. Sukhomlynskyi V. O. Sto porad molodomu vchyteliu. – K. : Radianska shkola, 1988. – 304 s.
13. Ushynskyi K. D. Vybrani pedahohichni tvory : u 2 t. – K. : Rad. pik., 1983. – T. 1. – 488 s.
14. Funktsyy khudozhestvenno-hrafycheskoho oformleniia uchebnykov: Sovrem. ucheb. kn. : Per. s serb. – khorv. / pod red. H. M. Donskoho. – M. : Prosveshchenye, 1986. – 128 s.

Погонец И. В.

РОЛЬ ИЛЛУСТРАТИВНОГО МАТЕРИАЛА В СТРУКТУРЕ УЧЕБНИКОВ, АДРЕСОВАННЫХ МЛАДШИМ ШКОЛЬНИКАМ (ВТОРАЯ ПОЛОВИНА XX СТОЛЕТИЯ)

В статье рассмотрены научные подходы к проблеме роли иллюстративного материала в структуре школьных учебников второй половины XX века. Раскрыта сущность данного элемента учебной книги (Я. Коменский). Обобщены основные функции наглядных изображений в учебнике (познавательная, информационная, развивающая, воспитательная, мотивационная, эстетическая, а также функций дополнения, углубления и систематизации учебного материала), определенные отечественными и зарубежными учеными (Г. Донской, Д. Зуев, В. Ривчин). Акцентировано внимание на особенностях восприятия наглядных изображений детьми разного возраста (Б. Бутник-Сиверский, Г. Граник), а также художественные возможности иллюстративного материала, как особого средства понимания и усвоения младшими школьниками учебного материала книги.

Ключевые слова: школьный учебник; иллюстративный материал; начальная школа; роль наглядных изображений в структуре учебной книги.

Pohonets I.

THE ROLE OF THE ILLUSTRATIVE MATERIAL IN THE STRUCTURE OF THE TEXTBOOKS ADDRESSED TO JUNIOR PUPILS (THE SECOND HALF OF THE XX CENTURY)

In the article scientific approaches to the problem of the significance of the illustrative material in the structure of school textbooks in the scientists' works of the second half of the twentieth century are considered. The essence of this outside of the text component of an educational book structure is revealed (Ya. Komenskyi, S. Rusova, V. Sukhomlynskyi, K. Ushynskyi). Its main functions (the correspondence of illustrations to the content of educational material, information, communication of illustrations, realism, functionality, educational value, artistic and didactic correlation, didactic interconnection, integrity of illustration functions), defined by domestic and foreign scientists are

summarized (H. Donskyi, D. Zuiev, V. Ryvchyn). The attention is focused on the peculiarities of perception of visual images in the textbook by children of different ages (B. Butnyk-Siverskyi, H. Hranik). The possibilities of the illustrative material as a special tool of understanding and assimilation of the textbook learning material by younger students are revealed.

Scientific literature analysis related to the given problem (A. Girniak, L. Zankov, K. Zahorulko, B. Karlavaris, Ya. Kodliuk, V. Kryshmael, I. Lerner, A. Popkov, H. Prodanovych, N. Prots, V. Tseitlin, N. Hrebtova and others) proves the importance of illustrations in the primary textbooks since this outside of the text element contributes to the enrichment and expansion of their direct sensory experience and the development of observation; knowledge of specific properties of objects during practical activities; better memorizing and effective assimilation of knowledge; creating conditions for the transition to abstract thinking; serves as a support for independent learning, systematization of the educational material.

Keywords: school textbook; the illustrative material; a primary school; the role of visual images in the structure of educational books.

УДК 373.3.016:81'243

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Т. К. Полонська,
*кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник відділу навчання іноземних мов,
Інститут педагогіки НАПН України,
e-mail: Polonska@gmail.com*

У статті розглянуто основні методи навчання читання іноземною мовою учнів початкової школи у вітчизняній і зарубіжній теорії та практиці. Визначено роль раннього шкільного іншомовного читання як виду мовленнєвої діяльності, спрямованого на сприйняття та розуміння письмового тексту. Проаналізовано різні методи навчання техніки іншомовного читання молодших школярів: звуковий метод, метод цілих слів, метод цілих речень, метод ключових слів тощо. Детально описано структуру та зміст моделей формування техніки читання іноземною мовою, розроблені вченими-методистами Р. Ю. Мартиноюю і З. М. Нікітенко. Автор статті пропонує застосовувати комбінований метод навчання техніки читання до розроблення чи модифікації методу, який якнайповніше відповідав би цілям і завданням сучасної початкової школи.

Ключові слова: методи навчання; читання; техніка читання; іноземна мова; початкова школа.

Постановка проблеми. Сучасна школа повинна враховувати умови полімовного та полікультурного світу, в яких ростуть і навчаються діти із самого раннього віку. Початкова школа розглядається як важливий етап шкільної іншомовної освіти, де закладаються основи навчальної діяльності: формуються вміння бачити мету і діяти відповідно до неї, уміння самооцінювати процес і результати своєї діяльності з оволодіння іноземною мовою. Відповідно до Державного стандарту початкової загальної освіти, «учні повинні оволодіти ключовими компетентностями, які передбачають їхній особистісно-соціальний та інтелектуальний розвиток, формуються на